22 Μαρτίου 2026

Ιερομόναχος Γεράσιμος Εσφιγμενίτης (1862 – 22 Μαρτίου 1935)

Ορθοδοξία και Ορθοπραξία / Συναξαριακές Μορφές

Ieromonahos Gerasimos Esfigmenitis (Smyrnakis)

Ιερομόναχος Γεράσιμος Εσφιγμενίτης, ευγενική ψυχή και ωραίος άνθρωπος

Γεννήθηκε στο Ναύπλιο, όπου τελείωσε το Γυμνάσιο, και κατόπιν τη στρατιωτική σχολή στην Αθήνα, απ’ όπου εξήλθε αξιωματικός, ο κατά κόσμον Γεώργιος Σμυρνάκης. Το 1887 φθάνει στον ιερό Άθωνα. Το 1902 χειροτονείται διάκονος και πρεσβύτερος, αφού πριν είχε καρεί μοναχός στη μονή Εσφιγμένου. Το 1906 αναλαμβάνει καθήκοντα ηγουμένου της μονής, και παραμένει στη θέση αυτή ως το 1908. Κατόπιν διαμένει στη Νέα Σκήτη επί διετία. Από το 1910-1913 βρίσκεται σ’ ελληνορθόδοξες κοινότητες της Αμερικής. Το 1913 γίνεται αδελφός της μονής του Αγίου Ιωάννου του Θεολόγου της Πάτμου «ως καταθελχθείς εκ της ιερότητος της νήσου, της ευσεβείας των πατέρων της μονής και της νήσου». Τα έτη 1920-1923 τοποθετείται προϊστάμενος του Ιερού Σπηλαίου της Αποκαλύψεως. Από το 1923-1925 αναπτύσσει διδακτική και πνευματική δράση στη Ρόδο και καθίσταται πρόεδρος των εκκλησιαστικών δικαστηρίων. Τα έτη 1925-1926 εκλέγεται, ενθρονίζεται και ηγουμενεύει στην ιερά μονή Πανορμίτη Σύμης. Εισήγαγε στη μονή το αγιορείτικο τυπικό κι έκανε απαραίτητα οικοδομικά έργα. Αναφέρεται ότι «διά παλλαϊκής ψήφου του συμαϊκού λαού εξελέγη καθηγούμενος». Τον χαρακτηρίζουν ως «ρηξικέλευθον» «και διά τα αυστηρά αυτού ήθη διακρινόμενον

ιερόν άνδρα».

Ο ιερομόναχος Γεράσιμος Εσφιγμενίτης (Σμυρνάκης) διακρίθηκε και ως καλός συγγραφέας. Σπουδαιότερο έργο του θεωρείται αυτό που έγραψε για την ιστορία του Αγίου Όρους κι έχει πλήθος χρήσιμων πληροφοριών. Υπάρχει και ενδιαφέρον ανέκδοτο έργο του. Κατά τον φιλοαθωνίτη συγγραφέα βιογράφο του, Ι.Μ. Χατζηφώτη, υπήρξε ευγενική ψυχή, ωραίος άνθρωπος, δραστήριος λόγιος, ενάρετος μοναχός, αγαθός Γέροντας, ασκητικός, απλός, απέριττος, καλωσυνάτος και πνευματικός σπορέας.

Το «Βραβείον» της μονής του Αγίου Ιωάννου του Θεολόγου αναφέρει περί αυτού: «1935 Μαρτίου 22. Εκοιμήθη εν Κυρίω ο εν Χριστώ ημών αδελφός Γεράσιμος Σμυρνάκης Αρχιμανδρίτης ετών 73 εκ Ναυπλίου καταγόμενος, με θάνατον συγκοπή της καρδίας, καθήμενος εις το θρανίον του Νάρθηκος παρέδωκε το πνεύμα. Εχρημάτισε και ηγούμενος της εν Αγίω Όρει Μονής του Εσφιγμένου και της εν Σύμη Ι. Μονής του Πανορμίτου. Τάξαι Κύριος την ψυχήν αυτού μετά των δικαίων αμήν».

Στον πρόλογο του βιβλίου του για το Άγιον Όρος έγραφε: «Ο φιλαναγνώστης ευρήσει εν δυνατή λεπτομέρεια παν το προς μελέτην ευρυτέραν της Ιεράς ταύτης γης του Αγιωνύμου Όρους. Επειδή άχρι τούδε ουδέν, ως γινώσκομεν, συνετάχθη δοκίμιον εν τη καθ’ ημάς Ελληνίδι φωνή λεπτομερές ως οιόν τε περί του Αγίου Όρους, μιας των Ακροπόλεων αληθώς της ελληνικής Ορθοδοξίας, ημείς οι ελάχιστοι φόρον σεβασμού και αφοσιώσεως αποτίοντες τω ιερώ ημών τούτω Τόπω και υπό πολλών του καλού και της ευσεβείας φίλων κατά καιρούς παροτρυνόμενοι, προέβημεν εις την σύνταξιν της παρούσης πραγματείας, έστω και ατελούς…».

Βιβλιογραφία

Πηγή: Χρυσοστόμου Γ. Φλωρεντή διακόνου, Βραβείον της Ιεράς Μονής Αγίου Ιωάννου του Θεολόγου Πάτμου, Αθήναι 1980, σ. 132. Γερασίμου Εσφιγμενίτου ιερομ., Το Άγιον Όρος, Άγιον Όρος 19882, σ. 5. Ί. Μ. Χατζηφώτη, Αββακούμ Λαυριώτης ο Ανυπόδητος» και άλλα Αθωνικά μελετήματα, Κατερίνη 1993, σσ. 23-78.

Πηγή: Μοναχού Μωυσέως Αγιορείτου, Μέγα Γεροντικόν, τ. Α, σελ. 295 – 297, Εκδ. Μυγδονία, Θεσσαλονίκη 2011.